

RIMSKA MESTA V DANAŠNJI SLOVENIJI

1. Območje današnje Slovenije pred Rimljani

Rimljani so zanimanje za območje današnje Slovenije pokazali v času republike. Pred tem so tukaj živela različna

9 5 10 9 1

plemena. Na območju, ki so ga zasedli v 4. in 3. stoletju pr. n. št., so ustanovili Noriško kraljestvo. Tavrski so se naselili na Gorenjskem in na delu Štajerske, Karni so poselili severozahod, Noričani sever, Japodi del Dolenjske in Notranjske, Latobiki Dolenjsko in Posavje ter Histri Istro.

Rekonstrukcija keltske vojaške opreme; muzej Kelten-Keller, Rodheim-Bieber, Nemčija. Vir: <http://en.wikipedia.org>.

2. Prihod Rimljanov

Naše ozemlje je bilo za Rimljane velikega strateškega pomena. Preko njega so namreč vodile glavne poti iz Italije v Podonavje in naprej na Vzhod. Rimljani so se na naše področje začeli naseljevati po ustanovitvi kolonije

1 9 10 5 8 5

(Oglej). Naši kraji pa so dokončno prišli pod rimsko nadoblast za časa Oktavijana (kasnejši cesar Avgust). V letih 35 – 33 pr. n. št. je namreč mejo premaknil vse do Donave, kasneje pa je rimski državi mirno priključil še Noriško kraljestvo. Osvojena področja so postala del imperija in so bila vključena v Ilirik, provinco Panonijo in provinco Norik.

Oglej. Vir: <http://en.wikipedia.org>.

3. Gradnja cest, mostov, mest

Rimljani so veliko območje imperija obvladovali s pomočjo utrjenih cest in mest, ki so bila med seboj povezana. Prva naselbina na našem področju, ki je dobila status mesta, je bila

5 13 1

(današnja Ljubljana). Sledila so ji še tri mesta – Celeia (Celje), Neviodunum (danes Drnovo pri Krškem) in Poetoviona (danes Ptuj). Sistem cest, ki je mesta povezoval, je bil zgrajen v dveh glavnih smereh iz Akvileje: čez Emono, Celeio in Poetoviono proti meji imperija na Donavi, ter čez Emono in Neviodunum na Balkan proti Sisciji (Sisku) in naprej. Del cestnega sistema so bili številni novozgrajeni mostovi. >

> Cestni sistem. Vir: Mestni muzej Ljubljana. Zasnova in ureditev: Nadja Ocepek.

Pogled s hriba Sveta Ana nad Podpečjo. Vir: <http://sl.wikipedia.org>.

4. Podeljelje

Poleg mest in večjih naselbin so bila na našem območju tudi številna manjša podeželska naselja. Glavna gospodarska panoga Rimljanov je bilo poljedelstvo. Rimljani so s prihodom v naše kraje prinesli številne spremembe in novosti. Obdelovalne površine so povečali s krčenjem gozdov, regulacijo rek in izsuševanjem močvirij. Verjetno so prav Rimljani začeli s izsuševanjem današnjega Ljubljanskega

1 8 1

. V naše kraje so prinesli vinsko trto, pospeševali pa so tudi oljarstvo in sadjarstvo. Podeželje je mesta torej oskrbovalo z žitom, sadjem, zelenjavo in mesom. Česar Rimljani na našem področju niso uspeli pridelati, so uvozili trgovci iz drugih predelov države.

5. Emona

Najstarejša rimska kolonija na območju današnje Slovenije je bila Emona. Bila je pravilne

20 1 13 9 13 5

oblike, s tremi mestnimi vpadnicami, obdana z visokim obzidjem, in dvema glavnima ulicama, ena v smeri sever–jug in druga v smeri vzhod–zahod. Mesto je bilo trgovsko in obrtniško;

Maketa Emona. Vir: Mestni muzej Ljubljana. Foto: Matevž Paternoster.

verjetno ni imelo več kot 5.000 prebivalcev. Srce mesta je predstavljal osrednji trg – forum z javnimi zgradbami: baziliko, kurijo, templjem, pa s trgovnicami, obrtnimi delavnicami in gostilnami. Zunaj mestnega obzidja, ob glavnih mestnih vpadnicah, so se razprostirala grobišča.

6. Celeia

Bogato provincialno mesto Celeia, ki mu je mestne pravice podelil cesar Klavdij, je imelo pravokotno sekajoče se ulice, svetišča, javna kopališča in večnadstropne, z marmorjem obložene stavbe. Obzi-

Arheološki park Rimski nekropola.
Vir: <http://sl.wikipedia.org>.

dje je mesto dobilo šele v pozni antiki, ko so mu grozili vdori tujih ljudstev. Ugledni ljudje iz Celeie so si postavili grobnice v okolici. Tako kot drugi Rimljani so tudi prebivalci Celeie pokopavali svoje bližnje izven mestnega obzidja. O tem nam pričajo grobnice celejskih veljakov v

	5		20	5			
--	---	--	----	---	--	--	--

 v Savinjski dolini.

Kamniti stebri in tlorski zgradbe se nahajajo na prostem na obrobju naselja Drnovo, večina izkopanin pa se nahaja v slovenskih muzejih. Vir: <http://sl.wikipedia.org>.

7. Neviudunum

Neviodunumu je podelil mestne pravice cesar Vespazijan in ga povzdignil v municipij. Zaradi izredno dobre lege ob cesti in reki, ki sta povezovali Emono in preko nje veliko pristanišče Akvilejo, ki je povezovala Emono s Siscijo, je Neviudunum postal pomembno

			13			9	13
--	--	--	----	--	--	---	----

 središče. Neviudunum je imel pravokotno cestno mrežo, kanalizacijo, vodnjake in vodovod, tržne prostore in skladišča, kopališče in razkošne zgradbe z mozaiki ter ogrevanimi prostori, bil pa je brez obzidja.

Želva je bila posebna formacija rimske vojske, pod katero so se vojaki stisnili skupaj in pokrili s ščiti. Taka formacija je bila še posebej učinkovita proti napadom s puščicami in sulicami, saj so se le-te odbile od ščitov in vojakov niso ranile. Vir: <http://en.wikipedia.org>.

>

8. Poetoviona

Največje rimsko mesto na ozemlju današnje Slovenije je bila Poetoviona, ki ji je cesar Trajan leta 103 podelil status kolonije. Poetoviona se je hitro razvila v največje rimsko mesto na naših tleh. Bila je pomemben vojaški, trgovski, carinski in upravni center širšega območja. Mesto je bilo svetovljansko, saj so se vanj doseljevali ljudje iz različnih delov imperija. V njem je živelo veliko vojaštva, od veteranov do aktivnih vojakov, visokih in nižjih mestnih uradnikov, svečenikov, državnih uradnikov, uslužbencev carinske in davčne uprave ter osvobodenci in sužnji. V 2. polovici 1. stoletja je imela tu svoj sedež tudi znana rimska vojaška

10	5			8	1
----	---	--	--	---	---

 Gemina XIII.

Viri:

Bratož, Rajko: *Rimska zgodovina. Del 1, Od začetkov do nastopa cesarja Dioklecijana*. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije: Študentska založba: Filozofska fakulteta, 2007.

Curk, Iva: *Sto zgodb arheoloških spomenikov v Sloveniji*. Ljubljana: Prešernova družba, Vrba, 1995.

Curk, Iva: »Arma virumque ...«: Ob tvarnih virih o rimski dobi na Slovenskem. Ljubljana: DZS, 1999.

Slovenski zgodovinski atlas, Ljubljana: Nova revija, 2011.

Vuga, Davorin: *Rimljan sem – Romanus sum*. Ljubljana: DZS, 1994.
<http://www.pokmuz-ce.si/podmestom/>

Končno geslo:

9	13	C	9	1	8	5
20	1	D	10	1		

Alea iacta est. (Reka Rubikon, ki je razmejevala Cisalpinsko Galijo in Italijo, je označevala linijo, ki je ni smela prečkati nobena oborožena vojska. Po legendi se je Cezarju na tem mestu prikazal velikan, ki je igral na trobento in ga vabil čez reko. Cezar je to razumel kot znamenje bogov. Tako je ponoči z 11. na 12. januar (po nekaterih podatkih 10. januarja) leta 49 pr. n. št. prekoračil Rubikon in začel državljansko vojno (49 – 46 pr. n. št.). Ob tem naj bi izrekel slavno frazo »Alea iacta est.«.)

Ime in priimek

Ime OŠ

Naslov OŠ ali domači naslov

Rešitev oddaj v svoji knjižnici ali jo pošlji na naslov:

MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana »Za MEGA kviz«

Pripravili: dr. Bernarda Županek in Petra Peunik, Mestni muzej Ljubljana